

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú **S. K. D.**, narodenú X., bývajúcu u matky a zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, Vazovova č. 7/A, dieťa rodičov **M. D.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. B. Š., advokátkou so sídlom v T., a **J. F.**, bývajúceho v B., prechodne v B., **o nariadenie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 20 P 365/2013, o dovolaní matky proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 21. februára 2014 sp. zn. 11 CoP 44/2014, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Účastníkom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Matka maloletej návrhom z 8. novembra 2013 žiadala zmenu styku otca s maloletou a aby súd nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakáže styk otca s maloletou.

Okresný súd Bratislava V uznesením zo 6. decembra 2013 č.k. 20 P 365/2013-41 zamietol návrh matky na predbežný zákaz styku otca s maloletou do rozhodnutia o zmene úpravy styku otca s maloletou a do právoplatnosti rozhodnutia o návrhu matky na zmenu úpravy styku otca s maloletou dočasne zmenil styk otca s maloletou, ktorý bol upravený rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 30. novembra 2011 č.k. 17 P 217/2011-112 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 24. apríla 2012 sp. zn. 11 CoP 43/2012 tak, že otec je predbežne oprávnený sa s maloletou stretávať každú pracovnú stredu od 15,15 hod. do 16,45 hod. od 6. decembra 2013 do 30. januára 2014 v prítomnosti matky

a od 1. februára 2014 v neprítomnosti matky vždy za asistencie psychológa Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, pracovisko Bratislava V, so sídlom v Bratislave, Kutlíkova č. 17. Matke súčasne uložil povinnosť maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a včas ju odovzdať otcovi na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, na pracovisku Bratislava V, so sídlom v Bratislave, Kutlíkova č. 17, kde si maloletú aj po ukončení styku prevezme. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že súd zamietol návrh matky na predbežný zákaz styku otca s maloletou do rozhodnutia o zmene úpravy styku otca s maloletou z dôvodu, že na vydanie navrhovaného predbežného opatrenia neboli splnené základné predpoklady naliehavosti dočasnej úpravy právnych pomerov k maloletej, nakoľko nebola osvedčená hrozba nenapraviteľného následku v prípade pokračovania styku otca s maloletou (§ 102 ods. 1, § 75 ods. 1 a § 74 ods. 1 O.s.p.). Pri rozhodovaní o dočasnej úprave styku otca s maloletou konštatoval objektívne existujúce signalizované psychosomatické prejavy dieťaťa, ktoré však nemusia byť v priamej príčinnej súvislosti so správaním otca k maloletej, ale eventuálne hoci aj s neúmyselným prenášaním negatívneho emotívneho prežívania matky vo vzťahu k otcovi na maloletú alebo jej nedostatočnou prípravou maloletej na styk s otcom. Prihliadajúc na najlepší záujem maloletej a jej zdravý psychický a fyzický vývoj a zohľadniac potrebu udržania a rozvoja vzťahu otca k maloletej, súd z úradnej povinnosti pristúpil k dočasnej zmene úpravy styku otca s maloletou, keď styk od posledného rozhodnutia čiastočne zredukoval a ako miesto realizácie styku určil Referát poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave, pracovisko Bratislava V, so sídlom v Bratislave, Kutlíkova č. 17.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie matky uznesením z 21. februára 2014 sp. zn. 11 CoP 44/2014 napadnuté uznesenie vo výroku o predbežnom styku otca s maloletou zmenil tak, že otec je v období dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia predbežne oprávnený sa s maloletou stretávať každú pracovnú stredu od 15,15 hod. do 16,45 hod. v prítomnosti matky a po uplynutí tohto obdobia v neprítomnosti matky, vždy za asistencie psychológa Linky detskej istoty pri Slovenskom výbore UNICEF v priestoroch Linky detskej istoty pri Slovenskom výbore UNICEF v Bratislave, Fialkové údolie č. 5. Matke súčasne uložil povinnosť maloletú na styk s otcom riadne pripraviť a včas ju odovzdať otcovi v priestoroch Linky detskej istoty pri Slovenskom výbore UNICEF v Bratislave, Fialkové údolie č. 5, kde si maloletú aj po ukončení styku prevezme. Vo zvyšku (v zamietajúcom výroku) rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Pokiaľ ide o potvrdzujúci výrok stotožnil

sa v celom rozsahu so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a reagoval na odvolacie námietky matky odôvodňujúce dočasný zákaz styku otca s maloletou. Rozhodnutie prvostupňového súdu považoval za správne aj v časti, pokiaľ bez návrhu rozhodol o dočasnej zmene úpravy styku otca s maloletou upraveného rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 30. novembra 2011 č.k. 17 P 217/2011-112 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 24. apríla 2012 sp. zn. 11 CoP 43/2012 zohľadniac, že styk otca s maloletou sa v období posledných siedmich mesiacov prakticky nerealizoval ako i na signalizované psychosomatické prejavy dieťaťa. Prehodnotil rozhodnutie súdu prvého stupňa len čo do spôsobu realizácie styku, a to vzhľadom na oznámenie kolízneho opatrovníka o nemožnosti zabezpečiť asistovaný styk otca s maloletou ako i na skutočnosť, že styk otca s maloletou sa okrem dňa 18. decembra 2013 prakticky nerealizoval.

Uvedené uznesenie odvolacieho súdu – v oboch výrokoch – napadla matka dovolaním. Uviedla, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil, nezohľadnil ňou predložené listinný dôkazy, nedostatočne sa zaoberal odvolacími dôvodmi, nedostatočne zistil skutkový stav a nesprávne vec po právnej stránke posúdil. Uviedol, že od rozhodnutia odvolacieho súdu bol styk realizovaný len jeden krát – 12. marca 2014, maloletá pred stykom opakovala svoje obavy, nechcela sa s otcom sama stretnúť, stále trvala na prítomnosti matky, styk s otcom odmietala. Žiadala, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Otec maloletej vo vyjadrení k dovolaniu uviedol: „dovolanie matky maloletej považujem za absolútne zmätočné a v neprospech dieťaťa, tak ako všetky kroky, ktoré od začiatku až doteraz v tejto veci urobila“. Rozhodnutie odvolacieho súdu považoval za vecne správne.

K dovolaniu matky sa vyjadril aj kolízny opatrovník a uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne a v prospech maloletého dieťaťa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.),

či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré je v danom prípade napadnuté dovolaním, nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Prípustnosť dovolania otca preto z týchto ustanovení nevyplýva. Dovolačný súd k tomu poznamenáva, že § 239 ods. 3 O.s.p. vylučuje prípustnosť dovolania [i keby inak išlo o rozhodnutie so znakmi významnými z hľadiska § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. (tieto znaky ale v tomto prípade nie sú dané)] vtedy, ak smeruje (o. i.) proti uzneseniu odvolacieho súdu o predbežnom opatrení.

Prípustnosť dovolania matky by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej zo závažných procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Povinnosť odvolacieho súdu skúmať, či nedošlo k týmto vadám, vyplýva z § 242 ods. 1 O.s.p. Podľa ustanovenia § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci

sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

V dovolaní sa namieta, že súdy odňali matke možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Pokiaľ dovolateľka namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (nepreskúmateľnosť), treba uviesť, že nie každá procesná nesprávnosť, ku ktorej dôjde v priebehu občianskeho súdneho konania, je relevantná z hľadiska procesnej prípustnosti dovolania. S niektorými najzávažnejšími, taxatívne vymenovanými procesnými vadami, ktoré zakladajú zmätočnosť, spája Občiansky súdny poriadok priamo prípustnosť dovolania (viď § 237 O.s.p.); vady tejto povahy sú zároveň aj prípustným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Niektorým vadám inej procesnej povahy majúci za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (s tzv. iným vadám konania) pripisuje Občiansky súdny poriadok význam v tom zmysle, že ich považuje za relevantný dovolací dôvod (viď ustanovenie § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorý možno

uplatniť v dovolaní, ale len pokiaľ je procesne prípustné. Uznesením občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo odporučené uverejniť v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, v ktorom tento súd dospel k právnenému názoru, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Tento rozsudok bol v uvedenej zbierke publikovaný ako R 111/1998. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a nie je dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní dosiaľ nikdy (v žiadnej ním prejednávanej veci) nepovažoval uvedený judikát za „prekonaný“ a vždy dôsledne a bezvýnimočne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012, 3 Cdo 49/2013, 3 Cdo 18/2013).

Správnosť takéhoto nazerania vec preskúmajúceho senátu najvyššieho súdu na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998, napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013.

Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 (posudzujúc ústavnosť uznesenia najvyššieho súdu zo 7. augusta 2012 sp. zn. 3 Cdo 135/2012) uviedol, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“

Formulácie zvolené matkou v dovolaní svedčia o tom, že dovolateľka v súvislosti s tvrdenou procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. spochybňuje tiež úplnosť

a správnosť skutkových zistení súdov. Najvyšší súd Slovenskej republiky k tomu uvádza, že v súlade s jeho rozhodovacou praxou môže neúplnosť skutkových zistení súdu nižšieho stupňa viesť k vecne nesprávnemu rozhodnutiu súdu, nemôže ale založiť prípustnosť dovolania, lebo nie je vadou vymenovanou v § 237 O.s.p.

Niektoré formulácie použité v dovolaní nasvedčujú tomu, že matka s poukazom na § 237 písm. f/ O.s.p. namieta aj nesprávnosť hodnotenia „dôkazov“. Pre tento prípad dovolací súd uvádza, že nesprávne hodnotenie dôkazov (vtedy, keď súd vykonáva dokazovanie) nie je vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Nesúhlas dovolateľa s vyhodnotením dôkazov nie je ani dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. (viď tiež R 42/1993).

Argumentáciou, že odvolací súd v danom prípade nerozhodol vecne správne, dovolateľka namieta, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 54/2012). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne) správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie matky v zmysle § 239 O.s.p. prípustné nie je, dovolateľka neopodstatnene namietla existenciu procesnej vady v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšla najavo ani žiadna iná vada konania uvedená v § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto odmietol jej dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

O trovách dovolacieho konania súd rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. júla 2014

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková